

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Μετά το φυσικό ξαρός ο Έλληνομας χαιρετίζει το εθνικόν έαρ μετά βαρύτατον και παγερώτατον χειμώνα δουλικόν διαρκέσαντα τέσσαρας βίλους αιώνας, καθ' έν υπέμεινε ταλαιπωρίας και συμφοράς οίας και όσας ούτε άνθρωπίνη φαντασία δύναται να συλλάβη ούτε γλώσσα όσον-δήποτε δεινή να εξαγγείλῃ.

Υπό το κράτος του πατριωτικού ένθουςιασμού έν έμπνέει εις πάσαν καρδίαν Έλληνικήν ή ένθουσιτήριος και χαρμόσυνος ήμέρα της εθνικής έορτής αναδρομική ανασκόπησις των εθνικών συμφορών και αγώνων κατ' αυτήν έμπνέει άκαταγώνιστον θάρρος και παποθήσιν επί το εθνικόν μέλλον ήμών.

Έν ή χρόνῳ το Γένος ήμών χειμάζεται πάλιν υπό ήμιθαυβάτων λαών, φερόντων έπ' έχρισμα έψιμμοθυωμένου πολιτισμού, και νέαι μαρτύρων έκατόμβαι εις την Έλληνικήν ιδέαν πληροποι ζωώδους καπνίου και άπαισίου κνίσσης την βουλγαρικήν χώραν, ένφ άδάκας και Τριβαλλοί άμειροι πάσης άρετής και τιμής άνάνδρως και άσεβώς δολοφονοῦσιν ή άπελαύνουσι τοὺς Έλληνας εκ της χώρας αυτών και έκπορευούσι την δικαιοσύνην ως τοὺς ίδίους αυτών οίκους, το ελληνικόν έθνος οὐ μόνον άπό τοῦ άπωτέρου αλλά και άπό τοῦ εγγυτέρου και ζοφερωτέρου αὐτοῦ παρελθόντος και μέλιστα άπό τοῦ τελευταίου τούτου δύναται ν' άντλήσῃ ήθικήν δύναμιν και θάρρος άκαταγώνιστον.

Ζοφεράν αλλά πιστήν εικόνα μι-ας των δειναιτάτων περιόδων του εθνικού ήμών βίου παρέχει 'Αναστάσιος ο Γόρβιος ζήσας περί τά μέσα της 17ης έκαιονταστριβός.

«Λόγιασε πώς εύρισκόμεθα, γράφει, ήμεις οι της ανατολικής Έκκλησίας Ορθόδοξοι, ώσάν να ήμεσθε άνάμεσα εις δύο μεγάλας συγνεφίας: και άπό το μέρος της μεσημβρίας και της ανατολής να είναι ένα μεγάλο σύγνεφον, μαύρο και σκοτεινόν, ώσάν το ψιλαφντόν σκοτός εκείνο της Άραβίας που έπερίλαβε και έσκέπασε σχεδόν τα τρία μερτικά της γής, και τα έξώθωσε τελείως με την εσχάτην δόσειαν. Άπό δε το μέρος της Δύσεως να είναι άλλο μεγάλο σύγνεφον, να φθάνη έως αυτών των αιθέρα εις το ύψος και εις το πλάτος, σκοτεινόν και αυτό και ζοφώδες, έχον μέντοι και όλίγην διαύγειαν, πάνυ όμυχλώδη, πολύ το πλάνον έμφορομένην: αυτή εστιν ή των Λατίνων δοκούσα και όνομαζομένη χριστιανούνη, έμπεπλησμένη δε οὐσα πάσης αϊρέσεως και καινοτομίας, σμίγμα οὐσα πασών των πάλαι αϊρέσεων, άν και δοκή είναι όλίγον τι, διά το μη είναι τοὺς ελέγχοντας. . . .

Και τέτοιας λογής αἰται οι θανατηφόροι δόθεναι, μία άπό το μέρος της ανατολής και ή άλλη άπό το μέρος της δύσεως, ώσάν δύο μεγάλα σκοτίδια και συγνεφία έννιδίαι κατεσκέπασαν και έξό-

φωσαν σχεδόν όλην την οίκουμένην, και μέλιστα το κρηώτερον, και δέν άπόμεινε σώμα υγιές, και μέρος φωτεινόν, ειμή όλίγον τίποτες άνάμεσα εις τας δύο συγνεφίας να ήνε όλίγον 'ξάστερον, και να λάμπη ο ήλιος και αὐτός όχι καθαρός, αλλά να είναι εξ ήμισείας λαμπόμενος και θερμόψυχος.»

Έάν ο όρθόδοξος οὗτος Έλλην μετά πολλής πικρίας και πάθους εκφράζεται κατά των δύο Ισχυρών και άκαταγώνιστων τότε θυνάμεων της Παπωσύνης και του 'Ισλαμισμού αἰτινες ως δισοοί δράκοντες περιέσπγγον μέχρι άποπνιγμού τον νέον Λαοκόοντα, το τρισταλαίπωρον ελληνικόν γένος, παρωξέμετο εις τοῦτο υπό των έπιμένων άποπειρών προσηλυτισμού και τοῦ σφοδρού της Παπωσύνης πολέμου κατά της 'Ορθόδοξου Έκκλησίας.

Πόσην όργην και μίσος άπεσπατο καθ' έαυτοῦ το ελληνικόν έθνος παραμένον έδραϊόν και ακλόνητον παρά τον βωμόν της 'Ορθόδοξου Έκκλησίας και υπομένον χάριν αὐτής και της εθνικής του διατηρήσεως ποιούσι δήλον οι πικρότατοι και άδικώτατοι λόγοι του γαλάτου Λακροῦ, γραμματέως της γαλλικής πρέσβειας έν Κωνσταντινουπόλει περί τά τέλη του ΙΖ' αιώνος:

«Οι Έλληνες δέν πιστεύουσι, γράφει, την και εκ του Υιού εκπόρευσιν του άγιου Πνεύματος: δθεν και τοῦτο ως χορηγός του φωτός έπαυσε πλέον να φωτίζει αὐτοὺς, και ο θεός οὗτος παράκλητος άπεμακρύνθη των καρδιών των. 'Η χείρ του Θεου βρεία έπέπεσε κατά της Έλληνικής Έκκλησίας, και ο κεραυνός της θείας όργης κατεκρήμνισε τοὺς Έλληνας άπό της άγερώχου περιωπής των εις την άδυσσον της μαθεσίας και της δουλείας. Ένώσω ή Έλληνική Έκκλησία ανεγνώριζε τον Πάπαν ως άρχηγόν αὐτής (ψευδέστατον) διετηρείτο άνηθρά, λαμπρόδολος και άμόλυντος νέμφη, ήφ' ότου όμως άπεσπάσθη του ιαβολισμού, και τα τέκνα αὐτής επανέστησαν και έδλασφήμισαν τον άρχηγόν, έμεινε δύσμορφος, καταφρονημένη, ήττησασμένη, ως άπολέσασα τα μεγαλεία και την προτέρην λαμπρόδα.»

Τήν άμνηχανίαν των Έλλήνων μεταξύ του λατινικού φανατισμού και της 'Ισλαμικής τυραννίας διερχομένης γάλλος περιηγητής επισκεψάμενος την Έλλάδα κατά την διάρκειαν του Κρητικού πολέμου μεταξύ Τούρκων και Ένετών.

«Οι Έλληνες μήτε πιστεύουσι, μήτε εύχονται την ύπερ των Τούρκων έκδοσιν του έν Κρήτη πολέμου. Άν και δέν άγαπώσι την κυριαρχίαν των Λατίνων ήγεμόνων, καθισταμένων διά των έν τῷ Αἰγαίῳ καταβλήσεων όσιμείραι μυσοροτέρων, εκ ψυχής όμως έπιθυμοῦσι τον περιορισμόν της υπερβαλλούσης δυνάμεως των 'Οθωμανών. Διατρέφουσι δε την άπόκρι-

φον έλπίδα, ότι θέλει ποτε άναφανή Έλλαν άρχηγός επάξιος των άρχαίων μνηστής, και άπελευθερώσει αὐτοὺς εκ της τυραννίας των Τούρκων, εύχόμενοι ίνα προς τοιαύτην επανάστασιν ταχέως διατεθώσι τά πράγματα.»

Έάν ή άπό της Δύσεως έχρότης περιωρίζετο εις δυσφημητικές διά τοῦ λόγου και τοῦ καλέμου επιθέσεις και κατακρίσεις κατά το δειναιτά πάσχοντος και τυραννομένου Έλληνικού Έθνους, το καιέν θα ήτο ίσως άνώδυνον, άλλ' ή άπό του

1609 εγκατάστασις των 'Ιησουϊτών έν Κωνσταντινουπόλει έπασώρευσε άνλεπταλλήλους συμφοράς κατά της Μ. Έκκλησίας και τοῦ γένους ήμών. 'Ο πολιτικώτατος Πατριάρχης Κύριλλος Δούκαρις διεξήγαγε σφοδρόν κατ' αὐτών πόλεμον έκταθείς εις πάσας τας μυσάρς τούτων ραδιουργίας και διαβολάς, άς ένίσχυσον οι των καθολικών Δυνάμειον πρέσβεις Γαλλίας και Αυστρίας. Τετράκις έγένετο ο Κύριλλος έκπρωτος του Πατριαρχικού Θρόνου και τετράκις επανήλθεν εις αὐτόν άπότηγος και άκαταγώνιστος. Κατηγορηθείς επί έτεροδοξίης και προτεσταντισμού, ήθηώθη υπό της έν 'Ιεροσολύμοις συγκροτηθείσης συνόδου επί πατριάρχου Δουσιθέου τῷ 1672 ήτις καταστέφει την διαγνώμην αὐτής οὔδε:

«'Η Ρωμαιοὶ γῆ. . . νῦν εισέτι κρατεῖται και ταλαιπωρεῖται σύμπασα, ως μηδέποτε τεταλαιπωρεῖται παρά πινος άρχίης έν τοίς έξωτερικοίς πράγμασι: μηδέν γένος ύπνικον. Άλλά οὕτως εἰσιν άνώτεροι του φόβου και των άπειλῶν, ώστε συμβέβηκεν αὐτοίς λάμπειν ως μαρτυρες, οὐ καθ' ήμέραν, αλλά καθ' ώραν και στιγμήν, και οὕτω προσπαίξουσιν τῇ καταιγίδι ταύτη, ήν οι άντιδικοί μόνη άκοή εκπλήττονται και θάμβάζουσιν.»

Έν ταις όλίγαις ταύταις λέξεσι των τότε Ιερών άνδρών της Σιωνίτιδος Έκκλησίας καταδηλοῦται τοῦ ελληνικού ή άνοπολόγητος ταλαιπωρία αλλά και ή προς την πατρίδα και την Έκκλησίαν του άφοσίωσις και κατά των βαρυσάτων και μεγίστων κινδύνων. 'Ο Οίκουμεν. Θρόνος της Κωνσταντινουπόλεως παρέσχε μαρτυρας άξιους της 'Ορθόδοξου Έκκλησίας και των πρώτων αἰώνων του 'Χριστιανισμού οὐ μόνον υπό το φάσανον των τυράννων αλλά και διά των δολορραφιών και των δωροδοκιών προς αὐτοὺς του εγκαθέτου 'Ιησουητισμού και άείποτε ένεδρεύοντος κατά της 'Ορθόδοξου Έκκλησίας και ύπονομεύοντος τά θεμέλια της διά της μυσσοροτήτης και τά μέλιστα βδελυκτής τυραννίδος.

Παρά τας μυσάρς συκοφαντίας κατά του Γένους και της Έκκλησίας ήμών, άς έχάλκευσε τυφλός φανατισμός και ή άκάθεκτος παπική φιλοδοξία και φιλαργία ένών Παπών, εύκαιρον θεωρούντων την χρόνον των βαρυσάτων δοκιμασιών της 'Ορθόδοξου Έκκλησίας ίνα καταστήσωσιν αὐτήν ύποχείριον καθιστάντες βαρύτερον και φονικώτερον τον τουρκικόν ζυγόν, ήγήρεσαν άνδρες

δισοδύσαντες εις την καρδίαν και την διάνοιαν του Έλληνικού έθνους και έν ταις πράξεσι, και τοίς συναισθήμασι: και τοίς διανοήμασι οὗτοῦ άνευρόντος πάσας τας εθνικές αὐτοῦ άρετάς.

Μετά θαυμασμόν ειλικρινούς προς την φιλοπατρίαν των Έλλήνων και μετά προφητικής έμπνεύσεως γράφει μικρόν μετά την άτυχή επανάστασιν του 1779 ο περίπυστος κόμης Σουζέλ Γουφφιέ, πρέσβυς ύστερον της Γαλλίας έν Κωνσταντινουπόλει, και περιηγηθείς την Έλλάδου εύρεν έτι καπνίζοντα τά έρείπια του κατακαυμένου Μωρηά.

«Αί βαρεῖαι των Έλλήνων δλύσεις έγγραφθαι, δέν εἶνε δύσκολον να διαρρηχθώσιν. 'Η στιγμή ή την δουλείαν αὐτών συμπληροῦσα εἶνε αὐτή ίσως ή μάλλον προς την της έλευθερίας προσεγγίζουσα. 'Η έλπις δύναται να διαμένη εις τοὺς νικηθέντας, ένόσω οὗτοι δέν άναμχθώσι μετά των νικητών. Ένταῦθα δε κατ' όρησιν και ήθη και έθιμα διαχωρίζουσι τά δύο έθνη.

«Διά τοῦτο αἱ προς άπελευθέρωσιν των Έλλήνων προσπάθειαι ύπῆρξαν συνεχέστεραι. 'Ο σφαδάζων και έν τῷ κλίῳ της δουλείας βασανιζόμενος δούλος δύναται να εκληφθῇ ως παράφρων, οὐδέποτε ήμωσ θα όνομασθῇ και οὐτιδανός.

«Αὐτός ο σφαδασμός απαλλάττων αὐτόν της καταφρονήσεως επιφυλάττει δικαιώματά τινα έκτιμήσεως. Υπό- δε την εποήν ταύτην οι επί τῷ καταβλίδοντι τοὺς τραχιλοὺς των ζυγῶν άσχαλλήαντες κινούσι το ένδιαφέρον. Και ποῖον έθνος κατεδίκησε τον προς την έλευθερίαν έρωτά του διά μίσους διαρκιτέραν προς τοὺς στερήσαντας αὐτής τυράννους. 'Επί τέσσαρας αἰώνας μυριάκις οι Έλληνες επανεστάτησαν, και εἶνε έτοιμοι καθ' έκαστην να λάβωσι τά όπλα,

«Οὐχι εις την πρωτεύουσιν, αλλά εις τας πεδιάδας και μακρόν της έδρας της αυτοκρατορίας πρέπει να ίδῃ τις τοὺς Έλληνας. 'Ο προς την έλευθερίαν έρωσ οὐδέποτε έδόσθη έν ταις καρδίαις αὐτών, απλήτως δι' επιλαμβάνονται και της έλαχίστης περιστάσεως της δυναμένης να κολακεῖσῃ την άδωστον ταύτην έλπίδα των. Τόσαι άνωφελεῖς, ή μάλλον δύσμοιροι απόπειραι δέν ήδυνήθησαν να δαμάσωσι την αυθάδειαν της θαρραλεότητος των, και αἱ τόσον συνεχῶς συσφιγγόμεναι αλύσεις των δέν δύναται να κρατήσωσιν αὐτοὺς έν άπραξία, ήν επιτάττει των τυραννομένων ο ύποπτος όφθαλμός. Διατί εις εύνοικώτερας περιστάσεις υπό άρχηγούς επιτηδειότερους, μετά μέσων καταλληλοτέρων να μη πληρωθώσιν αἱ προσπάθειαι των δι' αἰσιώτερας επιτυχίας; Τά κλίματα ταῦτα δύναται να παραγάγωσιν έτι έργα πατριωτισμού και άλλων άρετών ικανών ίνα καταπλήξωσι τά μάλλον πεπολιτισμένα έθνη. Λέγομεν μετά τόλμης ότι υπάρχουν έν Έλλάδι άνδρες ικανοί ν' άναπολήσωσι την μνήμην των προγόνων των. Εἰς τοὺς όρεσιβίους διατηρεῖται το πνεῦμα της έλευθερίας, το ζωογονήσαν τοὺς άρχαίους Έλληνας, άναπνέομενον έτι υπό την σιάν

των βρόχων των άπωμόντων μακρόν της κακίας.»

'Ο επί πολλά δε έτη διατελέσας της Μ. Βρετανίας πρόξενος έν Ρωσία και Τουρκία Οδύλλιαμ 'Ετων, διά ζοφερών περιγρῶν χρωμάτων την κατάστασιν του 'Οθωμανικού κράτους εξαίρει τά προτερήματα των Έλλήνων (1780).

«'Η πολιτική κατάσταση της Έλλάδος πρό πολλού παρίστα εις τον έμβριθή παρατηρητήν τα συμπτώματα της υπό των όρτίως συμβάντων και ταχέως προκληθείσης ρήξεως. 'Η Έλλάς δέν εἶνε δυνατόν να παραμείνῃ επί πολύ έτι δούλη των Τούρκων. Τείνει προς άπελευθέρωσιν, όργῃ όπως καταλάβῃ θέσιν μεταξύ των ανεξαρτήτων της Εύρώπης κρατών. Σπουδαία θα εγκαίνισθῃ περίοδος όταν άπολαύσῃ ή μάλλον επανακτήσῃ πολιτικὴν ύπαρξιν. . . .

'Εάν άνεκουφίζοντο άπό του καταβλίδοντος αἰγίου βάρους οι Έλληνες, ή ψυχή αὐτών άμέσως ήθελεν αναλάβῃ την ζωήν εκείνην έλαστικότητα και άναμφιλόως μὲν δέν θα ήδύναντο διά μίας να φθάσωσιν εις την ύψηλήν περιωπήν των άρχαίων αὐτών ήρώων, άνατίρρητον όμως, ότι ήθελον άναπτύξει την μεγαλειτέραν ενεργειαν, εάν ο διά σιδηράς χειρὸς καταβλίδων αὐτοὺς δεσποτισμός μη εκώλυε την έρμην των Καταπληκτικόν μέλιστα εἶνε πώς διετήρησαν τριαύτην άκμήν χαρακτήρος και δέν έξεφυλίσθησαν πλέον. 'Ως οι γενναίοι κέλπτες δάκνουσι τον χαλινόν των, ο δε βαρύνων ζυγός παροξύνει αὐτοὺς. Άμα τον έκτινάξωσι θα χωρήσωσι μεγάλους βήμασιν εις το στάδιον της δόξης. . . .

«Οι Έλληνες υποφέρουσι τον τουρκικόν ζυγόν μάλλον δυσθύμως ή οι άλλοι χριστιανοί οι άνευ καρτερίας επί πολύ ύποκύψαντες. Τό επιχειρηματικόν αὐτών πνεῦμα τέρπεται οὐχ ήττον εις πράξεις εύγενείας, οὐδ' επελάθετο της άρχαίας δόξης. Πάντα τά δημοτικά άσμάτά των άναμνήσκουσιν αὐτής, λαλούντα ως περί συμβάντος ύλως νέου.»

Τίς Έλλην διεφερχόμενος τας ζοφερωτάτας σελίδας της εθνικής ήμών Ιστορίας δέν αίσθάνετα: μετά των άπροκαταλήπτων ξένων αλήθῃ κατάπληξιν έμπνεύσαν εις αὐτόν δικαίαν υπερηφανίαν και αυτοπεποίθισιν. Πότε άλλοτε το Έλληνικόν Γένος περίεστη εις μεγαλειτέρους και ζοφερωτέρους κινδύνους συνθλιβόμενον και πατούμενον υπό δύο σύναμα Τιτάνων, της Παπωσύνης και του 'Ισλαμισμού, αἰτινες τότε έγένοντο αἱ δύο μέγισται δυνάμεις άνά την ύψηλίον; Μεγάλη ώθησις της Έσπερίας και Ισχυροί αυτοκράτορες γονυπετοῦσι πρό της παπικής τιάρας και κυλίσουσι χαμαί στέμμα και σκήπτρον υπό το παπικόν σανδάλιον, ένφ το ελληνικόν έθνος δούλον και δέσμιον άλλ' άπτόγτον και θαρραλέον καταράται τιάραν και κύδαριν και εύτόλμως καταδικάζει άμφοτέρας ως πανώλεις και μάστιγας της ανθρωπότητος. Πόθεν άρσεται τηλικούτον θάρρος ίνα προκαλή παρατόλμως

